

Кафедра соціальної роботи та мовної підготовки

Схвалено:

На засіданні кафедри соціальної роботи та мовної підготовки

Протокол № 10 від 23 червня 2024 р.

Завідувач кафедри Лариса ОЛЕКСІЄНКО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Соціальна робота у сфері зайнятості населення»

Спеціальності: 231 Соціальна робота

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Соціальна робота»

Спеціалізація: _____

Розробники силябусу навчальної дисципліни:

Фідря Тетяна Володимирівна – викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки, викладач-практик

Викладач:

Фідря Тетяна Володимирівна – викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки, викладач-практик

Силябус розглянуто на засіданні кафедри соціальної роботи та мовної підготовки
Протокол № 10 від 23 червня 2024 р.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Соціальна робота у сфері зайнятості населення
Шифр та назва спеціальності	231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредиту / 120 год Лекції: 22 Семінарські заняття: 20 Самостійна робота студентів: 78
Терміни вивчення дисципліни	6 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	

2. Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Фідря Тетяна Володимирівна	
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки
Контактна інформація викладача:	
E-mail	fidrya@ki-maup.com.ua
Контактний тел.:	+380974261283

Ключові слова: ринок праці, трудові ресурси, трудовий потенціал, безробіття, людський капітал.

Мета курсу: розкрити теоретичні та практичні питання стосовно політики зайнятості та функціонування ринку праці та його сегментів в умовах сьогодення.

Предмет курсу: праця як доцільна діяльність людей, яка завжди й одночасно є взаємодією між людиною та природою, а також відношенням між людьми в процесі виробництва.

Програмні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК-10 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів

СК-10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

Результати навчання:

ПРН 5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 20 Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

Зміст курсу:

Модуль 1. Ринок праці та зайнятість населення в економічній системі.

Тема 1. Праця як сфера життєдіяльності та провідний чинник виробництва

Поняття та сутність економічної категорії «праця». Класифікаційні ознаки праці. Функції праці. Основні форми прояву праці. Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства.

Тема 2. Ринок праці, його елементи та функції

Елементи та функції ринку праці. Кон'юнктура ринку праці. Сегментація ринку праці. Моделі та концепції ринку праці.

Тема 3. Зайнятість населення і безробіття

Зайнятість населення як соціально-економічна категорія. Економічна та соціальна сутність зайнятості. Види і форми зайнятості. Нестандартні форми зайнятості. Політика зайнятості та роль держави в її реалізації. Трудові міграції. Сутність безробіття, причини виникнення та його види. Соціально-економічні наслідки безробіття.

Тема 4. Соціально-трудові відносини

Соціально-трудові відносини як економічна категорія. Типи та рівні соціально-трудових відносин. Соціальне партнерство. Міжнародні моделі соціально-трудових відносин. Міжнародна організація праці (МОП) та її роль у регулюванні соціально-трудових відносин. Поняття соціальної справедливості та соціального захисту. Колективно-договірне регулювання соціально-трудових відносин на мікрорівні. Соціальне партнерство.

Модуль 2. Державна політика впливу на ринок праці та зайнятість населення

Тема 5. Державне регулювання ринку праці та зайнятості населення

Основні положення концепції державного регулювання зайнятості в Україні. Диференціація заходів державного регулювання зайнятості. Активна та пасивна політика зайнятості населення. Соціальне страхування населення на випадок безробіття.

Тема 6. Державна служба зайнятості України її роль та функції

Мета, структура та основні функції Державної служби зайнятості (ДСЗ). Організація профорієнтації, профконсультації, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації незайнятого населення. Порядок реєстрації безробітних та працевлаштування. Інформаційне забезпечення в ДСЗ.

Тема 7. Особливості працевлаштування окремих категорій громадян

Громадяни, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню. Порядок працевлаштування іноземців та осіб без громадянства. Умови праці та відпустки. Гарантії при звільненні.

Тема 8. Аналіз і прогнозування стану ринку праці

Інформаційне забезпечення та методи аналізу ринку праці. Структура та показники аналізу ринку праці України. Основні методи збору неофіційної інформації для дослідження ринку праці. Прогнозування стану ринку праці України.

Тема 9. Державне регулювання зайнятості в країнах з розвинутою ринковою економікою

Міжнародні організації в системі регулювання зайнятості. Державне регулювання попиту на робочу силу у розвинених країнах. Державні програми матеріальної підтримки безробітних у

розвинених країнах. Фінансові важелі впливу на зайнятість населення у розвинених країнах. Практика діяльності служб зайнятості зарубіжних країн: досвід та принципи організації.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, комп'ютери, системи он-лайн тестування, платформа дистанційного навчання.

3. Політика курсу:

Лекційні та практичні заняття проводяться у аудиторіях Інституту та/або з використанням технологій дистанційного навчання на платформі Zoom за допомогою поєднання різних форм та методів навчання.

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених політикою оцінювання.

Тестування проводиться з використанням автоматизованих систем онлайн-тестування в синхронному або асинхронному режимах. Кількість балів за тест визначається відповідною системою в залежності від критеріїв (складності питання, наявності декількох правильних відповідей на питання тощо).

Робота на практичних заняттях передбачає опрацювання лекційного матеріалу з поєднанням таких форм і методів навчання, як дискусія, публічний виступ, тестування, кейс-завдання тощо.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) мають за мету сформулювати у студентів навички самостійних досліджень щодо аналізу ринку праці та зайнятості населення й здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених практичних занять відбувається в індивідуальному порядку під час консультацій (в очному режимі або в режимі on-line на платформі Zoom).

Система оцінювання та розподіл бюджету часу:

Поточний контроль

Тема / завдання	Форма контролю (звітності)/ макс. кількість балів	Бюджет навчального часу			Примітки
		Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента	
Тема 1.	ПР-2	2	2	5	
Тема 2.	ПР-2	2	2	5	
Тема 3.	ПР-3	4	4	5	
Тема 4.	ПР-3	2	2	5	
Підсумкове тестування за модулем 1	ПТ-10				
Тема 5.	ПР-3	4	2	5	
Тема 6.	ПР-3	2	2	5	
Тема 7.	ПР-3	2	2	5	
Тема 8.	ПР-3	2	2	5	
Тема 9.	ПР-3	2	2	5	
Підсумкове тестування за модулем 2	ПТ-10				
ІНДЗ-15				33	
ПК-40					
Всього:	100	22	20	78	

Умовні позначення: ПР – робота на практичних заняттях, ПТ – підсумкове тестування, ІНДЗ – індивідуальні навчально-дослідні завдання, ПК – підсумковий контроль (екзамен).

Підсумковий контроль:

Формою підсумкового контролю дисципліни є екзамен. Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів із навчальної дисципліни здійснюється на підставі сумування оцінок за

всі види контролю, які мали місце протягом семестру та оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти екзамен, – 35 балів). Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимально – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Форма перевірки та оцінювання завдань самостійної роботи:

Індивідуальні завдання

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) мають за мету сформувати у студентів навички самостійних досліджень щодо аналізу ринку праці та зайнятості населення й здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

Тему ІНДЗ студенти обирають довільно на початку вивчення дисципліни, виконують її у позааудиторний час, а результати презентують – під час вивчення відповідної теми курсу у формі доповіді з презентацією.

ІНДЗ

Дослідити одну із наведених тем

1. Ситуація на ринку праці України.
2. Особливості функціонування ринку праці молоді (на окремо взятому регіоні).
3. Безробіття як проблема соціально-економічного розвитку.
4. Тенденції та основні напрями розвитку соціально-трудових відносин в Україні.
5. Шляхи мінімізації безробіття: міжнародний і вітчизняний аспекти.
6. Особливості працевлаштування в сучасних умовах.
7. Працевлаштування осіб з обмеженими можливостями: проблеми та шляхи їх вирішення.
8. Організаційно-правове регулювання трудових відносин із роботодавцем.
9. Міграційні процеси та їх роль в управлінні зайнятістю.
10. Регулювання та прогнозування зайнятості населення на рівні регіону.
11. Досвід зарубіжних країн у питанні соціального страхування на випадок безробіття.
12. Особливості державного регулювання зайнятості в економічно-розвинутих країнах.
13. Державне регулювання зайнятості та його місце в сучасних умовах.
14. Сучасні виклики трудової міграції в Україні.
15. Молодіжне безробіття в Україні та країнах ЄС.
16. Правові засади колективно-договірного регулювання.
17. Інноваційні технології в діяльності Державної служби зайнятості.
18. Індивідуальне пропонування на ринку праці.
19. Європейське економічне співтовариство та його роль у забезпеченні зайнятості.
20. Міжнародний досвід регулювання зайнятості та можливості його використання в

Україні.

ІНДЗ оцінюється у 15 балів за наступними критеріями:

15 балів – чіткість і послідовність викладу матеріалу з наведенням актуальних статистичних та інформаційних даних у формі презентації, в повному обсязі володіє матеріалом та активно відповідає на питання учасників обговорення.

10 балів – чіткість і послідовність викладу матеріалу з наведенням актуальних статистичних та інформаційних даних у формі презентації, частково володіє інформацією, участі у дискусії не бере, відповісти на питання без допомоги викладача не може.

5 балів – студент виконав ІНДЗ з наведенням неактуальних статистичних та інформаційних даних без презентації, участі у дискусії не бере, відповісти на питання не може.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
68 - 74	D	задовільно	
60 - 67	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика академічної доброчесності:

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

4. Рекомендовані джерела:**Основні:**

1. Епель О. В., Лях Т. Л., Силантьєва І. В. Актуальні питання соціальної роботи: навчальний посібник. Київ : ТОВ "РІК-У", 2023. 420 с. ISBN 978-617-8276-43-0
2. Чопак, Б. М. Соціальна складова обліку та контроль за її реалізацією : кваліфікаційна робота : спец. 071 – облік і оподаткування освітньо-професійна програма – облік і оподаткування / Богдан Михайлович Чопак. Вінниця : ВННІЕ ЗУНУ, 2024. 50 с.
3. Євдокимова І. А. Соціальна робота в Україні: тенденції розвитку й проблеми в довоєнний період та в умовах війни з росією. SOCIOПРОСТІР: міждисциплінарний електронний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи. 2022, № 12. С. 6–13. URL: <https://doi.org/10.26565/2218-2470-2022-12-01>
4. Бичківський Д. Соціальна робота в умовах трансформаційних перетворень [Текст] / Бичківський Д., Бевз О. // Правова система України в умовах європейської інтеграції : погляд студентської молоді : зб. тез доп. IV Міжнар. студ. наук. конф. [м. Тернопіль, 15 травня 2020 р.] / редкол. : С. В. Банах, А. В. Грубінко, О. Є. Гомотюк [та ін.]. - Тернопіль : ТНЕУ, 2020. - С. 403-405
5. Фурман А.В. Теоретична модель емпатійної взаємодії психолога з клієнтом: циклічно-вчинковий підхід. Психологія і особистість. 2022. № 2 (22). С. 56-77.

6. Яремко О., Шафранський В. Право осіб з психічними розладами на соціальні послуги у контексті правової реальності України. Актуальні проблеми правознавства. Збірник наукових праць Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету у співпраці з НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. №3. С. 90-94.
7. Яремко О., Шафранський В. Інформування про медіацію як повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування. Аналітично-порівняльне правознавство. Ужгород. 2023. №4. С. 199-206.

Допоміжні (нормативно-правові акти):

1. Про особливості реалізації державної політики у сферах зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час воєнного стану та після його припинення або скасування: Постанова КМУ від 21 червня 2022 р. № 735. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2022-п#Text>.
2. Про колективні угоди та договори: Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>.
3. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>.
4. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування. Наказ міністерства соціальної політики України від 49 02.07.2015 р. № 678. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#Text> (дата звернення : 11.02.2025 р.).
5. Павлюк Т.І. Ринок праці: теорія, методологія, практика: монографія. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 211 с.
6. Сибірцев В.В. Інституціональні основи регулювання ринків праці: монографія. Харків: Смуриста типографія, 2017. 429 с
7. Соціальна робота у сфері зайнятості : опорн. консп. лекцій / уклад. В. В. Шафранський. - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - 74 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України URL: <https://www.msp.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби зайнятості України URL: <https://www.dcz.gov.ua/>